

АННОТАТСИЯ

ба диссертатсияи Худойназаров Дилшод Ашурович, дар мавзуи «Истифодаи имкониятҳои табиӣ-иқтисодии ҳавзаҳои дарёи Панҷ (муаммоҳо ва дурнамо)»

***Калимаҳои асосӣ:** иқтисодиёти ҳудудӣ, лоиҳаҳои сармоягузориҳои минтақавӣ, мушкилоти истифодаи оқилона, захираҳои табиӣ минтақавӣ, заминаи моддӣ-техникӣ, сармояи инсонӣ, лоиҳаҳои инвестиционӣ ҳудудӣ, равишҳои ҳавзавӣ, омилҳои биоиклимӣ ва иҷтимоӣ, энерҷӣ, коркарди куҳӣ ва иқтисоди экологӣ.*

Мақсади тадқиқоти илмӣ аз рушди назарияи идораи ҳавзавии захираҳои табиӣ ва коркарди тавсияҳои амалӣ барои истифодаи имкониятҳои табию иқтисодии ҳавзаҳои дарёи Панҷ иборат аст.

Ба сифати заминаи назариявӣ ва методологияи тадқиқот, равишҳои фундаменталии илмҳои назарияи иқтисодӣ, назарияи истифодаи захиравӣ ва ҷойгиршавии қувваҳои истеҳсолӣ дар шароити минтақаҳои кӯҳӣ, инчунин назарияи иқтисоди гузариш баромад менамоянд. Барои иҷрои вазифаҳои гузошташуда, чунин усулҳо, ба монанди таҳлили муқоисавӣ, таҳлили иқтисодӣ ва омӯрӣ, тарҳрезии илмӣ ва синтез истифода шуданд.

Дар рисола моҳияти принсипи иқтисоди табиӣ ва иқтисодии ҳавзаҳо дар назардошти гузариш аз принсипи ҳудудӣ ба принсипи ҳавзавии азхудкунии захираҳои табиӣ ва иқтисодӣ қаро шуда, он имконияти истифодаи оқилонаи онҳо фароҳам оварда, аз ҳадафҳои стратегии давлат бармеоянд. Илова бар ин, муаммоҳои сиёсӣ байнисарҳадии истифодаи имкониятҳои табию-иқтисодии ҳавзаҳои дарёи ошкор карда шуда, ки ба онҳо ҳолати муносибатҳои байнидавлатии давлатҳои дар ҳавза ҷойгирифта таъсири ҳалкунанда доранд. Қисмати таркибии имкониятҳои табию иқтисодии ҳавзаҳои дарёи Панҷ қаро шуда ва муфасссал тавсиф карда шуда, тартиб ва афзалиятҳои ба гардиши ҳоҷатҳои ҷалб намудани захираҳои мувофиқ асоснок карда шуда. Вобаста ба ин диққати асосӣ ба мутобиқати сатҳи тадқиқот, ҳолати азхудкунӣ ва истифодаи ҳавзаҳои табиӣ-иқтисодии ҳавзаҳои дарёи номбаршуда равона карда шуда аст. Тавсифи паҳлуҳо ва нишондиҳандаҳои истифодаи имкониятҳои табию энерҷӣ, биоиклимӣ, коркарди куҳ ва инсонии ҳавзаҳои дарёи Панҷ муайян карда шуда, самтҳои афзалиятноки истифодаи онҳо ба назардошти зарурияти нигоҳдории экосистемаи табиӣ муҳим ва вобастагии истифодаи захираҳо дар ҳудудҳои баландкуҳ, асоснок карда шуда. Муаммоҳои ҷиддӣ ҷалби захираҳои сармоявӣ барои азхудкунии имкониятҳои табиӣ-иқтисодии ҳавзаҳои дарёи Панҷ ошкор карда шуда, нақши лоиҳаҳои инвестиционӣ рушди сохтумони объектҳои ниҳоят муҳиме, ки ба имкониятҳои содиротии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсири ҳалкунанда доранд, асоснок карда шуда.

Ин равишҳо асоси ҳулосабандии онанд, ки рисолаи мазкур дорои элементҳои наwgонии илмӣ буда, тадқиқоти баитмомрасида дар мавзӯи мубрами мебошад.